

ภาพรวมสถานการณ์สินค้าข้าวในประเทศอินเดียประจำไตรมาสแรก ปี 2015

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เมืองมุมไบ

24 พฤศจิกายน 2014

ภาพรวมสถานการณ์สินค้าข้าวในประเทศอินเดียประจำไตรมาสแรก ปี 2015

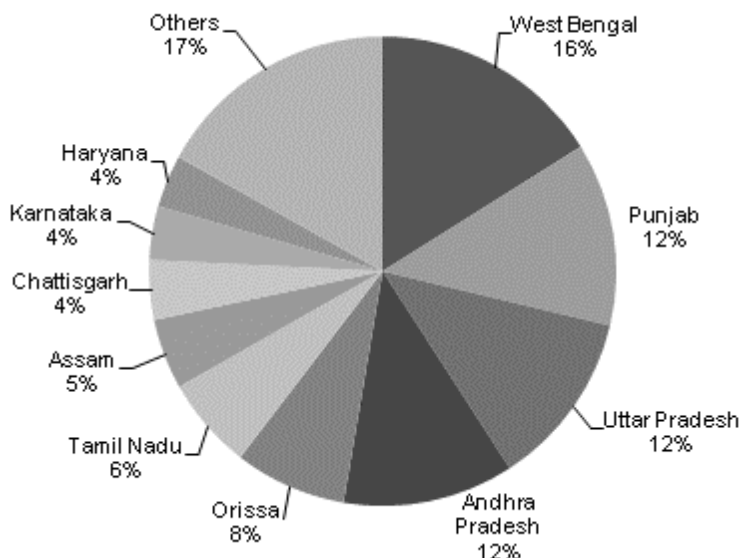
อินเดียเป็นประเทศผู้ผลิตข้าวและประเทศผู้บริโภคข้าวใหญ่เป็นอันดับที่สองของโลกรองจากจีน ทั้งนี้ ในปีการเพาะปลูก 2013/14 ซึ่งสิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2014 อินเดียสามารถผลิตข้าวได้ 106.2 ล้านตันเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.0 อันเป็นผลมาจากลักษณะอากาศและปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูมรสุมที่ผ่านมาของปี 2013 อยู่ในระดับดี โดยในขณะนี้อยู่ในช่วงเก็บเกี่ยวข้าวของฤดู Kharif หรือฤดูมรสุม (ฤดูฝน)

สำหรับปีการเพาะปลูก 2014/15 คาดว่าผลผลิตข้าวปีนี้จะลดลงจากที่ Business Monitor International (BMI) เคยประมาณการไว้ที่ 104.4 ล้านตัน เหลือประมาณ 103 ล้านตัน หรือลดลงร้อยละ 3.0 อันเป็นผลมาจากในช่วงฤดูมรสุมของปี 2014 ที่ผ่านมาโดยเฉพาะในเดือนมิถุนายน 2014 ฝนตกช้าและมีปริมาณน้อยกว่าปกติ ทั้งนี้ ปริมาณน้ำฝนในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายน 2014 อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 50 ปีประมาณร้อยละ 12.0 แต่ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนกรกฎาคม 2014 ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 59.0 ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตต่อเฮกตาร์ของปีการเพาะปลูก 2014/15 ทำให้ผลผลิตต่อเฮกตาร์ลดลงเหลือ 3.52 ตัน/เฮกตาร์ เปรียบเทียบกับ 3.64 ตัน/เฮกตาร์ในปีการเพาะปลูก 2013/14

ส่วนในปีการเพาะปลูก 2017/18 คาดว่าผลผลิตข้าวของอินเดียน่าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.0 เป็น 109.4 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นเนื่องจากประชากรของอินเดียยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเกษตรกรอินเดียสามารถเข้าถึงยาฆ่าแมลงและปุ๋ยได้มากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตข้าวต่อเฮกตาร์เพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งหากแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้จะทำให้อินเดียสามารถเพิ่มผลผลิตข้าวได้ถึง 140 ล้านตันในปี 2025

การผลิตข้าวของอินเดียส่วนใหญ่จะอยู่ทางภาคตะวันออกและภาคเหนือของประเทศเป็นหลัก โดยรัฐที่ผลิตข้าวได้มากที่สุดคือ รัฐเบงกอลตะวันตก ผลิตได้ร้อยละ 16.0 ของปริมาณข้าวที่ผลิตได้ทั้งหมด รองลงมาคือ รัฐปัญจาบ ร้อยละ 12.0 รัฐอุตตระประเทศ ร้อยละ 12.0 รัฐอานธรประเทศ ร้อยละ 12.0 รัฐโอริสสา ร้อยละ 8.0 รัฐทมิฬนาฑู ร้อยละ 6.0 รัฐอัสสัม ร้อยละ 5.0 รัฐฉัตตีสครห์ ร้อยละ 4.0 รัฐกรณาฏกะ ร้อยละ 4.0 รัฐहरยาณา ร้อยละ 4 และรัฐอื่นๆ ร้อยละ 17.0 ซึ่งสัดส่วนการผลิตข้าวของรัฐต่างๆปรากฏตามแผนภาพในหน้าถัดไป

แผนภาพแสดงสัดส่วนการผลิตข้าวในรัฐต่างๆของอินเดีย (%)

ที่มา: BMI – Industry Forecast Scenario, 3 November 2014

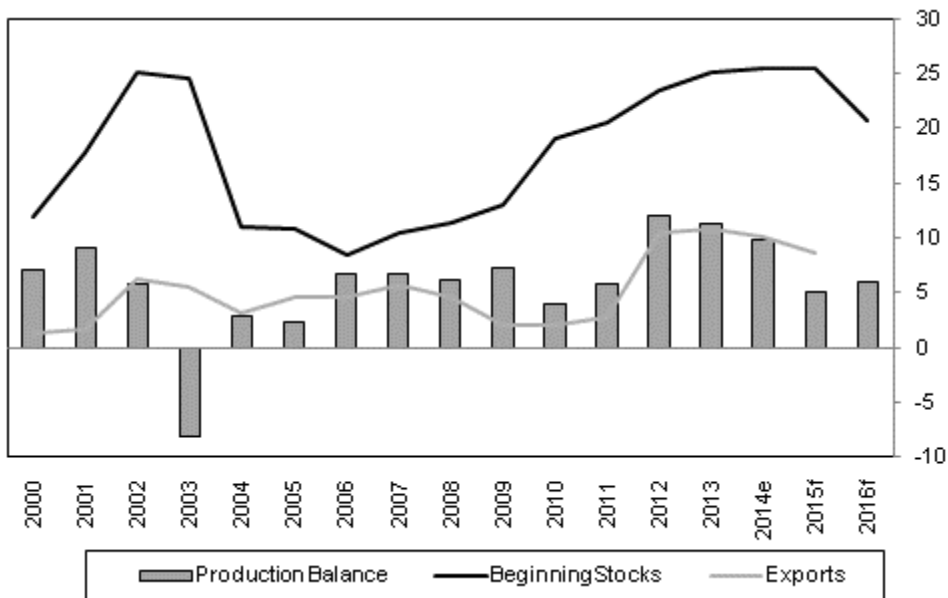
แม้ว่าผู้บริโภคนอินเดียบางส่วนโดยเฉพาะในตอนเหนือของประเทศจะบริโภคแป้งเป็นอาหารหลัก แต่ข้าวกียังคงเป็นอาหารหลักที่สำคัญของอินเดียที่รัฐบาลอินเดียให้ความสนใจเป็นพิเศษเพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าจะสามารถผลิตข้าวได้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้ คาดว่าในปี 2014 และ 2015 ความต้องการบริโภคข้าวภายในประเทศของอินเดียจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.5 และร้อยละ 1.6 ตามลำดับ โดยในปี 2015 คาดว่าความต้องการบริโภคข้าวภายในประเทศของอินเดียจะอยู่ที่ 97.90 ล้านตันจากปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะอยู่ที่ 103 ล้านตัน และในปี 2018 คาดว่าความต้องการบริโภคข้าวภายในประเทศของอินเดียจะเพิ่มขึ้นเป็น 104.40 ล้านตันจากปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะอยู่ที่ 109.39 ล้านตัน อันเป็นผลมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง

ผลผลิต/การบริโภคข้าว	2013	2014f	2015f	2016f	2017f	2018f
ผลผลิตข้าว ('000 ตัน)	105,200.0	106,200.0	103,000.0	106,090.0	107,723.8	109,393.5
% การเปลี่ยนแปลง	-0.1	1.0	-3.0	3.0	1.5	1.6
การบริโภคข้าว ('000 ตัน)	94,010.0	96,360.3	97,902.0	100,055.9	102,157.0	104,404.5
% การเปลี่ยนแปลง	0.8	2.5	1.6	2.2	2.1	2.2

ที่มา: BMI – Industry Forecast Scenario, 3 November 2014

ในปี 2015 แม้ว่าปริมาณการผลิตข้าวของอินเดียคาดว่าจะลดลงและราคาข้าวภายในประเทศคาดว่าจะเพิ่มขึ้น แต่ก็คาดว่ารัฐบาลอินเดียจะยังคงไม่สั่งห้ามการส่งออกข้าวอย่างในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณข้าวภายในประเทศยังคงมีมากเพียงพอสำหรับการบริโภคภายในประเทศในระดับประมาณ 6.5 ล้านตันในปี 2015 แม้ว่าจะต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีที่อยู่ในระดับ 8.6 ล้านตันก็ตาม ทั้งนี้ คาดว่าอินเดียจะสามารถส่งออกข้าวในปี 2014/15 ได้ประมาณ 7-8 ล้านตัน

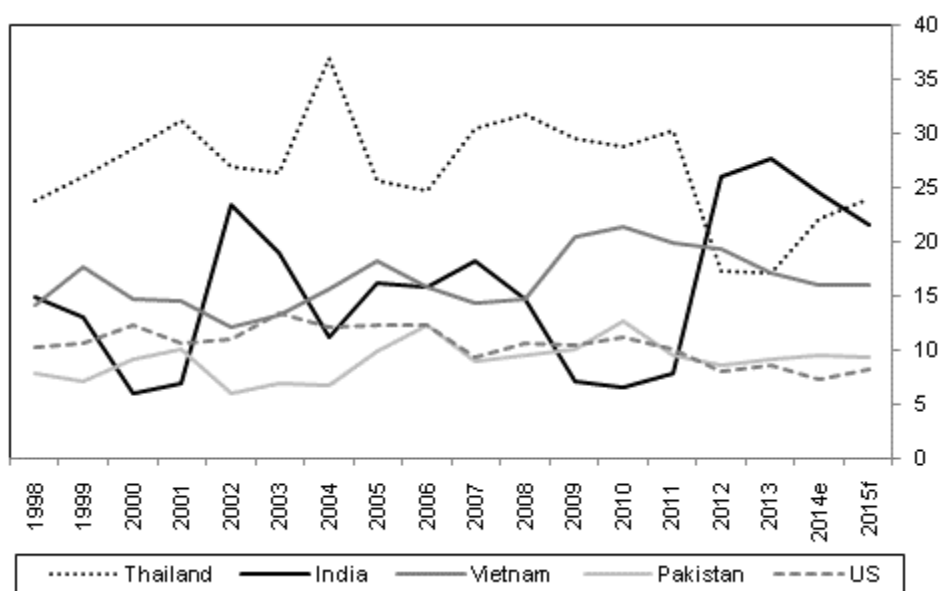
แผนภาพแสดงความเพียงพอของปริมาณข้าวภายในประเทศอินเดีย

ที่มา: BMI – Industry Forecast Scenario, 3 November 2014

อย่างไรก็ตาม ในระยะยาวคาดว่าอินเดียจะส่งออกข้าวลดลง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security Act) ฉบับใหม่เพิ่งมีผลบังคับใช้ โดยรัฐบาลจะต้องจำหน่ายข้าวในราคาอุดหนุนให้แก่ประชากรถึง 2 ใน 3 ที่อยู่ในฐานะยากจนทั่วประเทศ ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องจัดซื้อข้าวเพิ่มขึ้นเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้สูงที่ข้าวที่จะเหลือสำหรับการส่งออกในอีกสองปีข้างหน้าจะมีปริมาณลดลง ซึ่งจะส่งผลต่อปริมาณการส่งออกข้าวของอินเดียโดยตรง ส่วนในปี 2015 คาดว่าประเทศไทยน่าจะกลับมาเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวอันดับ 1 ของโลกแทนอินเดียอย่างแน่นอน

แผนภาพแสดงการส่งออกข้าวของประเทศหลักๆของโลก

ที่มา: BMI – Industry Forecast Scenario, 3 November 2014

ในการคาดการณ์ของ BMI ได้ระบุถึงความเสี่ยงบางประการในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตและการส่งออกข้าวของอินเดีย คือ

1. ในอนาคตหากรายได้เฉลี่ยของคนอินเดียเพิ่มมากขึ้น มีความเป็นไปได้ที่ผู้บริโภคอินเดียจะหันไปรับประทานอาหารอื่นหรือธัญพืชอื่นแทนข้าวมากขึ้น การคาดการณ์ปริมาณการบริโภคข้าวภายในประเทศอินเดีย อาจจะน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ขณะนี้

2. ผลผลิตข้าวต่อเฮกตาร์ของอินเดียที่ยังอยู่ในระดับต่ำจะส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตข้าวของอินเดียโดยรวม โดยในปัจจุบันผลผลิตข้าวของอินเดียอยู่ในระดับต่ำเพียง 3 ตันต่อเฮกตาร์ ซึ่งต่ำกว่าประเทศผู้ผลิตข้าวอื่นๆเกือบครึ่ง และแม้ว่าจะมีการแนะนำให้ปลูกข้าวพันธุ์ผสม (Hybrid Rice) มาตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 1990 แต่พื้นที่เพาะปลูกข้าว Hybrid ของอินเดียก็ยังคงจำกัดอยู่เพียงร้อยละ 5 ของพื้นที่เพาะปลูกข้าวทั้งประเทศ เนื่องจากต้นทุนเมล็ดพันธุ์ข้าว Hybrid สูงกว่าเมล็ดพันธุ์ข้าวธรรมดา นอกจากนั้น ยังมีรายงานอีกว่าลักษณะข้าว Hybrid ของอินเดียไม่ถูกกับรสนิยมของผู้บริโภคชาวอินเดียเนื่องจากข้าวจะเหนียวกว่าข้าวพันธุ์ธรรมดา

3. แม้ว่าอินเดียจะนำระบบการปลูกข้าวแบบ SRI (System of Rice Intensification) มาใช้แล้ว โดยระบบดังกล่าวเป็นการปลูกข้าวพันธุ์เดี่ยว (Single Seedlings) แทนแบบผสม (Multiple Seedlings) ใช้ใช้น้ำน้อยกว่าปกติ ซึ่งส่งผลให้ลดการใช้จ่ายค่าแอมลงและปุ๋ยลงได้ถึงร้อยละ 30-50 แต่สามารถให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 15-30 อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบันมีเกษตรกรอินเดียเพียง 150,000 ราย ใน 160 ตำบลเท่านั้น ที่ใช้ระบบการปลูก

ข้าวแบบ SRI บนพื้นที่เพียง 12,000 เฮกตาร์ (เทียบกับพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่อยู่ในพื้นที่ที่มีระบบชลประทานทั้งหมดของอินเดียประมาณ 40 ล้านเฮกตาร์) ดังนั้น คาดว่าระบบการปลูกข้าวแบบ SRI จะยังไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวของอินเดียอย่างแน่นอน อย่างน้อยก็ต้องใช้เวลาอีกนานกว่าระบบการปลูกข้าวแบบ SRI จะขยายพื้นที่ออกไปสู่พื้นที่อื่นๆของอินเดีย

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เมืองมุมไบ

24 พฤศจิกายน 2014